ULKOASIAINMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
OIK-20 Kaija Suvanto

HEL7W0523-2

16.02.2016

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta

Viite
HE 135/2015 vp - UaV kuuleminen 18.2.2016

Asia
Hallituksen esitys Argentiinan, Brasilian, Israelin, Serbian ja Vietnamin kanssa tehtyjen perhe- ja puolisopimusten hyväksymisestä

Eduskunnan hyväksyttäväksi esitetään Suomen tekemät perhe- ja puolisosopimukset Argentiinan, Brasilian, Israelin, Serbian ja Vietnamin kanssa. Sopimusten tavoitteena on mahdollistaa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenten työnteko kyseisissä maissa – ja vastavuoroisesti Suomessa - ilman, että heidän tarvitsee luopua diplomaattistatuksestaan. Useissa maissa edustustojen henkilökunnan puolisoiden työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattistatuksesta ja immuniteetista luopuminen, ellei työnteon ehdoista tehdä erillistä sopimusta hallitusten välillä. Sopimukset eivät koske perheenjäseniä, jotka ovat vastaanottajavaltion kansalaisia tai asuvat pysyvästi vastaanottajavaltiossa.

Perhe- ja puolisosopimuksissa säännellään tarkemmin työtä koskevia edellytyksiä, lupamenettelyä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemaa. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä. Sopimusten perusteella tehtävän ansiotyön osalta perheenjäsenet ovat vastaanottajavaltion vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia. Näin ollen perheenjäsen on Suomessa työskentelyn osalta tuloverovelvollinen Suomeen. Lisäksi työantaja perii perheenjäsenelle maksetusta palkasta lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut.

Ansiotyön laadulle ei aseteta rajoituksia, mutta ammattiin mahdollisesti liittyvistä pätevyysvaatimuksista ei tehdä poikkeusta. Lupa voidaan evätä, jos turvallisuussyistä tehtävään voidaan palkata vain vastaanottajavaltion kansalainen. Työtä tekevä perheenjäsen ei ole vapautettu vastaanottajavaltion siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäyttövallasta ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä. Rikosoikeudellista koskemattomuutta sovelletaan myös perheenjäsenen ansiotyön yhteydessä ilmeneviin tekoihin, mutta lähettäjävaltio sitoutuu harkitsemaan perusteellisesti jokaista vastaanottajavaltion pyyntöä rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumiseksi silloin, kun kysymys liittyy perheenjäsenen ansiotyöhön. Perheenjäsenen työlupa katsotaan pääsääntöisesti päättyneeksi lähetetyn virkamiehen tehtävän päättyessä vastaanottajavaltiossa. Työ, johon sopimuksen perusteella on ryhdytty, ei oikeuta perheenjäsentä jatkamaan asumista vastaanottajavaltiossa luvan päättymisen jälkeen.

Suomessa työskenteleville diplomaattien perheenjäsenille perhe- ja puolisosopimus merkitsee sitä, että näillä henkilöillä on oikeus työntekijän oleskelulupaan ilman työvoimapoliittista harkintaa. Kyse on käytännössä hyvin rajallisesta määrästä henkilöitä. Voimassa olevia sopimuksia on sovellettu 1990-luvulta lähtien noin 30 Suomessa työtä tekevään henkilöön, joista noin 2/3 on Yhdysvalloista. Uusien sopimusten voimaantulon myötä arvioidaan, että kyse olisi vuosittain vain muutamasta henkilöstä.

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Laivastokatu 22

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

Sopimuksilla poistetaan ennakolta esteitä diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön puolisoiden ja perheenjäsenten työnteolta niissä vastaanottajavaltioissa, joissa työnteon edellytyksenä on valtiosopimus. Suomessa tämän arvioidaan vähentävän asiaan osallisena olevien viranomaisten (ulkoasiainministeriö, poliisi, työ- ja elinkeinotoimistot, Maahanmuuttovirasto) neuvonta- ja selvitystyötä sekä nopeuttaa lupakäsittelyä, kun työvoimapoliittinen harkinta poistuu. Lisäksi sopimukset selkeyttävät mahdollisissa tulkintatilanteissa henkilön työskentelyyn liittyvää lainkäytöllistä koskemattomuutta. Toisaalta sopimusten arvioidaan helpottavan Suomen ulkomailla olevien edustustojen henkilöstön tarvetta selvittää yksittäistapauksissa työnteon edellytyksiä.

Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen edistää osaltaan myös tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain tavoitteiden ja ulkoasiainministeriön perhepoliittisten tavoitteiden toteutumista, ja lisäävät ulkoasiainhallinnossa työskentelevien henkilöiden siirtohalukkuutta.

Suomella on voimassa olevat puolisosopimukset Kanadan (SopS 12/1989), Iso-Britannian (SopS 24/1990), Amerikan Yhdysvaltojen (SopS 13/1996), Unkarin (Sops 20/2003) ja Chilen (SopS 85/2005) kanssa. Sopimus odottaa allekirjoitusta Etelä-Afrikan ja Intian kanssa ja lisäksi neuvottelut ovat vireillä, Arabiemiraattien,Tansanian ja Perun kanssa.

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu
OIK-20 Kaija Suvanto

Asiasanat	ARGENTIINA, BRASILIA, SERBIA, VIETNAM, ISRAEL, VALTIOSOPIMUKSET, DIPLOMAATTISET ERIOIKEUDET JA VAPAUDET
Hoitaa	**OIK-20**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	ALI-01; ALI-10; ASA-01; ASA-02; ASA-10; ASA-30; EUR-40; HAL-40; OIK-01; OIK-10; POL-10; PRO-00; UKKMI-00; UMI-00 BEO; BRA; BUE; HAN; RAM; TEL

Laatija jakanut